

MASARYKOVA UNIVERZITA
EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

Bankovní účetnictví

Dlouhodobé cizí zdroje a vlastní kapitál

BANKOVNÍ ÚČETNICTVÍ ÚČTOVÁ TŘÍDA 5

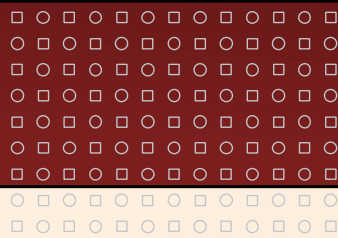
- Operace spojené s vlastními a dlouhodobými cizími zdroji jsou především operacemi centrály banky
- Jsou podstatnou součástí bankovního managementu a strategie banky, účty této účtové třídy proto najdeme zejména v ústředí banky
- Dlouhodobé cizí zdroje se svými vlastnostmi přibližují vlastním zdrojům banky, proto o nich účtuje ve stejné účtové třídě

BANKOVNÍ ÚČETNICTVÍ ÚČTOVÁ TŘÍDA 5

- Účtujeme o dotacích a obdobných prostředcích, které účetní jednotky obdržely od státu nebo jiných subjektů
- Dále o emitovaných cenných papírech se splatností nad 1 rok
- Cennými papíry, o kterých se účtuje v této účtové třídě jsou kuponové dluhopisy, hypoteční zástavní listy, směnky a bezkuponové dluhopisy
- Účtujeme také o pořízených vlastních dluhopisech
- Dále o podřízených finančních závazcích, tj., o kterých bylo smluvně dohodnuto, že v případě likvidace, konkurzu, nuceného vyrovnání nebo jiného vyrovnání účetní jednotky budou splaceny až po uspokojení ostatních pohledávek věřitelů

BANKOVNÍ ÚČETNICTVÍ ÚČTOVÁ TŘÍDA 5

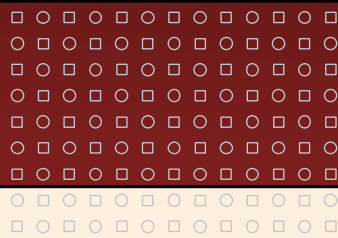
- Dále se na účtech této třídy účtuje o rezervách, rezervních fondech a ostatních fondech ze zisku, základním kapitálu, kapitálových fondech a dlouhodobých závazcích zahraniční pobočky k centrále
- Tato třída slouží také k účtování o hospodářském výsledku, o nerozděleném zisku předchozích účetních období a neuhrazené ztrátě předchozích účetních období
- Účtují se zde také opravy účtování nákladů a výnosů minulých období, pokud jsou zásadní, a také změny účetních metod

BANKOVNÍ ÚČETNICTVÍ ÚČTOVÁ TŘÍDA 5

- 50 - Dotace a obdobné prostředky
- 52 - Emitované dlouhodobé cenné papíry
- 53 - Podřízené finanční závazky
- 54 - Rezervy
- 55 - Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku
- 56 - Základní kapitál a kapitálové fondy
- 57 - Převedený hospodářský výsledek
- 58 - Závěrkové účty
- 59 - Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení

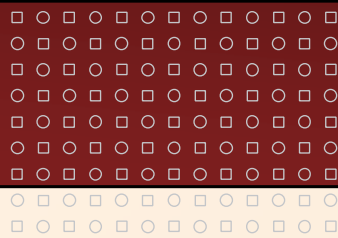

Účtová třída 5

Dotace a obdobné prostředky

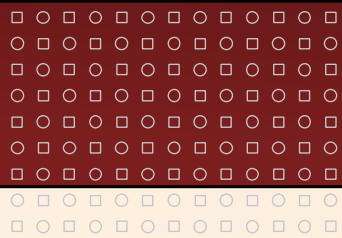

BANKOVNÍ ÚČETNICTVÍ ÚČTOVÁ TŘÍDA 5

- V této účtové skupině evidujeme získané nenávratné zdroje na dvou účtech:
- Dotace - nenávratné zdroje obdržené od státu
- Prostředky obdobné dotacím - které byly poskytnuty jinými subjekty než státem
- Sleduje se přísně účelovost použití poskytnutých prostředků
- Uvedené účty se člení podle subjektů, které prostředky poskytly a podle účelu, na který byly poskytnuty

Účtová třída 5

Emitované dlouhodobé cenné papíry

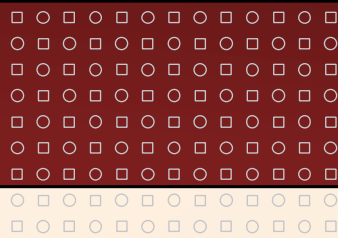

BANKOVNÍ ÚČETNICTVÍ ÚČTOVÁ TŘÍDA 5

- Účtuje se zde o závazcích z bankou emitovaných a prodaných cenných papírech:
 - Bez kuponové dluhopisy
 - Kuponové dluhopisy
 - Hypoteční zástavní listy
 - Směnky

- Cenné papíry se splatností nad 1 rok

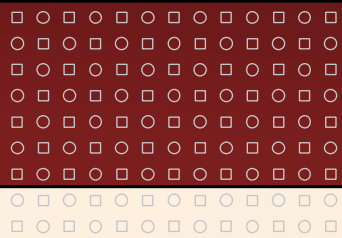
- Podřízené finanční závazky a neprodané emitované cenné papíry účtujeme v jiných účtových skupinách

BANKOVNÍ ÚČETNICTVÍ ÚČTOVÁ TŘÍDA 5

- Bankou emitované, ale zatím neprodané, listinné cenné papíry se účtují v podrozvaze na účtu 997 - Zásoba hodnot v evidenci
- Podobné účtování jako u jiných účetních jednotek, specifickým bank je ale emise HZL
- Podmínky emise (nominální hodnota, emisní kurz, způsob prodeje, splácení a stanovení úrokového výnosu) podmiňují způsob účtování

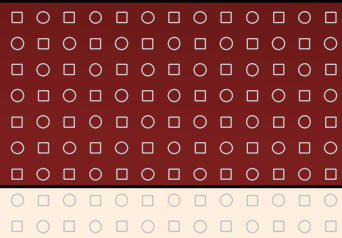
Účtová třída 5

Podřízené finanční závazky

BANKOVNÍ ÚČETNICTVÍ ÚČTOVÁ TŘÍDA 5

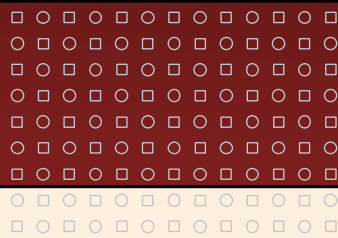
- Účtujeme zde o podřízených finančních závazcích ve formě přijatých úvěrů, vkladů nebo emitovaných cenných papírů
- Podřízené finanční závazky jsou závazky, o kterých bylo smluvně dohodnuto, že v případě likvidace, konkurzu, nuceného vyrovnání nebo jiného vyrovnání účetní jednotky budou splaceny až po uspokojení ostatních pohledávek věřitelů
- Analytická evidence se vede podle jednotlivých věřitelů, půjček, měn

Účtová třída 5

Základní kapitál a kapitálové fondy

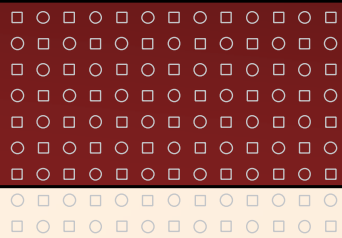

ZÁKLADNÍ KAPITÁL A KAPITÁLOVÉ FONDY

- **Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, používá pro „kapitál“ pojem „vlastní kapitál“, který je definován jako vlastní zdroje financování obchodního majetku podnikatele**
- **Mezinárodní standardy pro finanční výkaznictví definují kapitál (capital, equity) jako zbytkovou položku aktiv jednotky po odečtení jejích závazků**
 - **Synonymem je pojem „čistá aktiva“ (net assets)**

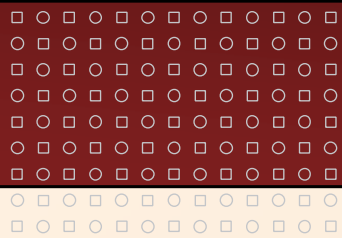
ZÁKLADNÍ KAPITÁL A KAPITÁLOVÉ FONDY

- **Banky a některé finanční instituce účtují o položkách tvořících kapitál v účtové třídě 5 v účtových skupinách 55 až 59**
- **V účetní závěrce jsou informace o jednotlivých složkách kapitálu předmětem „Přehledu o změnách vlastního kapitálu“**

ZÁKLADNÍ KAPITÁL A KAPITÁLOVÉ FONDY

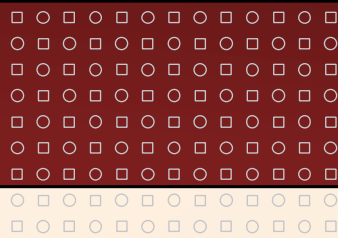
- V účtové skupině 56 se účtuje o:
 - Základním kapitálu podle obchodního zákoníku zapsaném do obchodního rejstříku
 - Prostředcích dlouhodobě svěřených pobočce zahraniční centrálou
 - Ážiu při emisi cenných papírů základního kapitálu účetní jednotky
 - Ostatních kapitálových fondech, kapitálovém fondu podílových fondů (emitovaných podílových listech)
 - Vlastních akciích, kurzových rozdílech z čistých investic spojených s cizoměnovými účastmi s rozhodujícím nebo podstatným vlivem

ZÁKLADNÍ KAPITÁL A KAPITÁLOVÉ FONDY

- Při navyšování základního kapitálu se však v účtové skupině 56 účtuje až od okamžiku zapsání základního kapitálu do obchodního rejstříku
- Do té doby jsou vykazovány závazky vůči akcionářům v účtové skupině 37

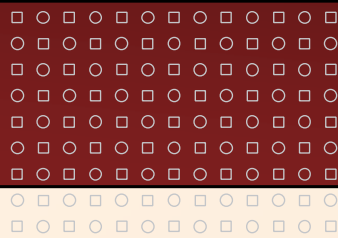

ZÁKLADNÍ KAPITÁL A KAPITÁLOVÉ FONDY

- V účtové skupině 56 se na samostatném účtu také účtuje o vlastních akciích, nezávisle na účelu nabytí
- V účetní závěrce potom tyto vlastní akcie snižují základní kapitál účetní jednotky
- V takovém případě operace s vlastními akciemi neovlivňují výsledek hospodaření účetní jednotky
- Dopad z těchto operací je účtován přímo proti položkám kapitálu

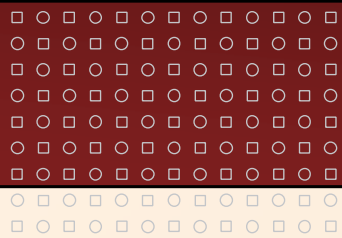

ZÁKLADNÍ KAPITÁL A KAPITÁLOVÉ FONDY

- **Vlastní akcie nejsou tudíž součástí cenných papírů vykázaných v aktivech**
- **Stejně tak se k vlastním akciím netvoří opravné položky ani se nepřeceňují na reálnou hodnotu**
- **V okamžiku pořízení vlastních akcií není o rozdíl mezi pořizovací cenou a jmenovitou hodnotou účtováno, rozdíly jsou vypořádány až při snížení základního kapitálu či následném zcizení vlastních akcií**

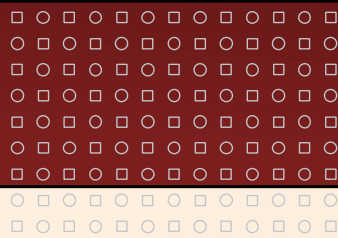

ZÁKLADNÍ KAPITÁL A KAPITÁLOVÉ FONDY

- Dividendy připadající na vlastní akcie jsou zachyceny přímo proti kapitálu, neboť podle IAS 32.36 klasifikace finančního nástroje v rozvaze určuje, zda úroky, dividendy, ztráty či zisky vztahující se k danému nástroji se vykazují výsledkově či rozvahově
- Rozdíl mezi jmenovitou hodnotou vlastních akcií a pořizovací cenou se při snížení základního kapitálu zúčtuje jako zvýšení nebo snížení emisního ážia, popř. snížení rezervního fondu
- Stejně tak při prodeji vlastních akcií se rozdíl mezi prodejní cenou a pořizovací cenou účtuje k okamžiku sjednání prodeje jako zvýšení nebo snížení emisního ážia nebo snížení rezervního fondu

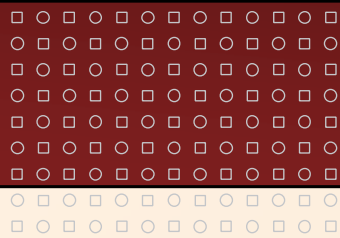

ZÁKLADNÍ KAPITÁL A KAPITÁLOVÉ FONDY

- Při bezplatném předání vlastních akcií se pořizovací cena vlastních akcií zúčtuje jako snížení emisního ážia nebo rezervního fondu
- **POZOR!** - kapitál v účetnictví není shodný s kapitálem pro účely kapitálové přiměřenosti, tedy s kapitálem vypočteným pro účely regulace

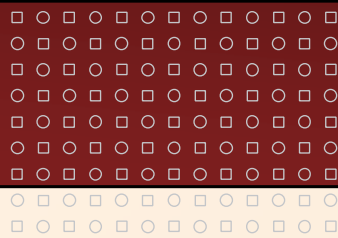

ZÁKLADNÍ KAPITÁL A KAPITÁLOVÉ FONDY

- Kapitálovou přiměřeností (capital adequacy) se rozumí měření finančních rizik daného regulovaného subjektu a stanovení odpovídající minimální úrovně kapitálu
- Ne všechny položky vykázané bankou jako vlastní kapitál jsou uznány jako kapitál pro účely stanovení kapitálové přiměřenosti
- Účelové rezervní fondy či fondy ze zisku, stejně tak některé oceňovací rozdíly, do regulačního kapitálu nevstupují

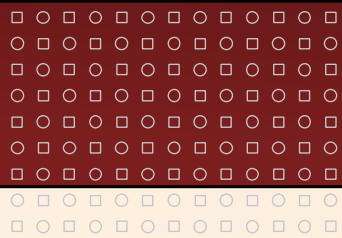

ZÁKLADNÍ KAPITÁL A KAPITÁLOVÉ FONDY

- Naopak do kapitálu pro účely kapitálové přiměřenosti vstupují některé položky, které jsou v účetnictví závazky (např. podřízený dluh)
- Kapitál se u regulovaných institucí pro účely kapitálové přiměřenosti nepovažuje za homogenní, ale v současné době se z hlediska kvality rozlišují tři kategorie kapitálu (tier 1, tier 2, tier 3), mezi nimiž je plynulý přechod

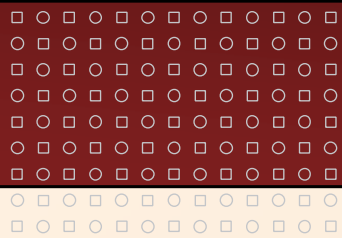

ZÁKLADNÍ KAPITÁL A KAPITÁLOVÉ FONDY

- Výpočet kapitálové přiměřenosti, postupy při tomto výpočtu uplatňované, pravidla pro stanovení kapitálu upravuje vyhláška č. 123/2007 Sb., o pravidlech obezřetného podnikání bank, spořitelních a úvěrních družstev a obchodníků s cennými papíry

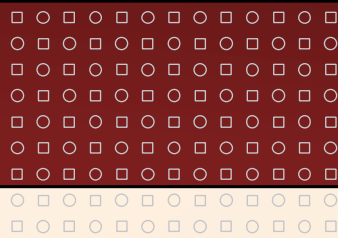

Účtová třída 5

Rezervy

REZERVY

- Rezerva se tvoří v případě, pro který platí následující kritéria:
 - Existuje povinnost (právní nebo věcná) plnit, která je výsledkem minulých událostí
 - Je pravděpodobné, že plnění nastane a vyžádá si odtok prostředků představujících ekonomický prospěch, přičemž „pravděpodobné“ znamená převyšující pravděpodobnost vyšší než 50%
 - Je možné provést přiměřeně spolehlivý odhad plnění

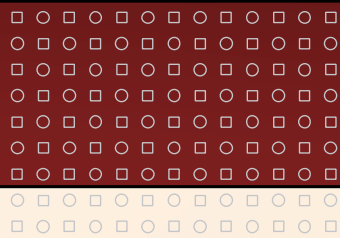

REZERVY

- Rezervy není možné používat k úpravám výše ocenění aktiv
- Rezerva se netvoří na krytí obecných bankovních rizik a jiných rizik
- K těmto účelům slouží fondy tvořené z rozdělení zisku účetní jednotky nebo z jiných zdrojů
- Rezervy nesmí mít aktivní zůstatek

- Rezervy lze použít pouze k účelu, ke kterému byly vytvořeny - na restrukturalizaci, na daň z příjmů, na záruky, apod.

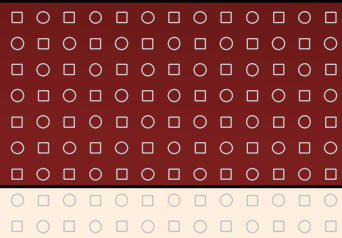
- Rezerva se tvoří na vrub nákladů v účtové skupině 65 Tvorba rezerv a opravných položek se souvztažným zápisem ve prospěch účtu Rezervy v účtové skupině 54, a to ve výši, která je nejlepším odhadem výdajů nezbytných k vypořádání existujícího závazku

REZERVY

- Rezervy představují cizí zdroje zvláštního charakteru
- Banka je sice tvoří na vrub vlastních nákladů, jsou však závazkem, i když vnitřním závazkem banky
- Banka účtuje o rezervě v měně, v níž předpokládá, že nastane plnění
- Nelze-li předpoklad přiměřeně provést, účtuje v českých korunách
- Kurzové rozdíly se účtují obdobně jako u kurzové rozdíly z jiných závazků

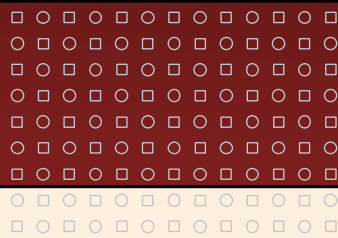

REZERVY

- Budoucí události, které mohou mít vliv na částku nezbytnou k vypořádání závazku, se zohledňují v částce rezervy v případě, že existuje dostatečné objektivní jistota, že k nim dojde
- Použití rezervy se účtuje ve prospěch výsledkových účtů se souvztažným zápisem na vrub účtu Rezervy v účtové skupině 54
- Je-li použití rezervy nižší než její tvorba ke stanovenému účelu, nepoužitá část rezervy se rozpustí pro nepotřebnost ve prospěch výnosů

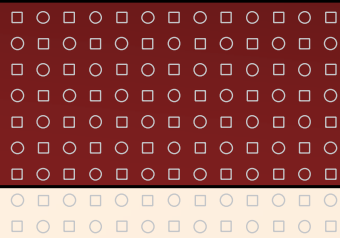

REZERVY

- Rezerva na restrukturalizaci se tvoří v případě, že účetní jednotka má oficiální neodvolatelný podrobný plán restrukturalizace, který určuje alespoň:
 - Obor nebo část oboru, kterým se zabývá
 - Hlavní místo, kterého se týká
 - Místění, funkci a přibližný počet zaměstnanců, kteří budou odškodněni z důvodu ukončení poskytování jejich služeb
 - Výdaje, které budou vynaloženy
 - Dobu, kdy bude plán implementován

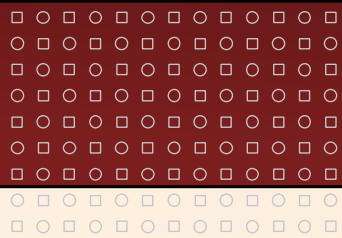

REZERVY

- **Restrukturalizace se může projevit:**
 - **Prodejem nebo ukončením části podnikatelských aktivit**
 - **Uzavřením podnikatelských provozů v některé zemi nebo oblasti nebo přemístěním podnikatelských aktivit z jedné země nebo oblasti do jiné**
 - **Změnami ve struktuře vedení účetní jednotky, např. zrušením některé úrovně řízení**
 - **Zásadní reorganizací, která má významný dopad na podstatu a zaměření činnosti účetní jednotky**

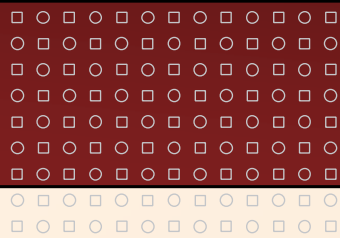

Účtová třída 5

Převedený hospodářský výsledek

PŘEVEDENÝ HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK

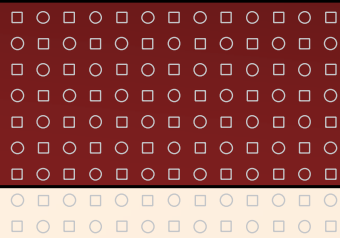
- Nerozdělený zisk z předchozích období
- Nerozdělená ztráta z předchozích období

- Vždy na základě rozhodnutí valné hromady

- Na těchto účtech i opravy účtování nákladů a výnosů minulých období, pokud jsou zásadní

- Zůstatek účtu Nerozdělený zisk z předchozích období zvyšuje a zůstatek účtu Neuhrazená ztráta z předchozích období snižuje vlastní kapitál banky

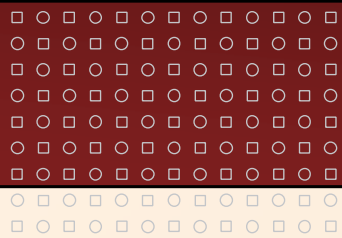
Účtová třída 5

Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení a závěrkové účty

HV a ZÁVĚRKOVÉ ÚČTY

- O hospodářském výsledku ve schvalovacím řízení se účtuje v účtové skupině 59
- Stav účtové skupiny 59, účtu „Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení“ se vyrovná po schválení návrhu na rozdělení zisku, příp. na úhradu ztráty příslušným orgánem účetní jednotky s příslušným rozvahovým účtem
- Pořadí rozdělení zisku, popř. způsob úhrady ztráty stanoví právní předpis, stanovy účetní jednotky nebo rozhodnutí valné hromady
- Ze znění zákona o bankách vyplývá, že vykáže-li banka v běžném roce ztrátu, je valná hromada povinna rozhodnout při schvalování účetní závěrky banky za tento rok o úhradě této ztráty z vlastních zdrojů banky

HV a ZÁVĚRKOVÉ ÚČTY

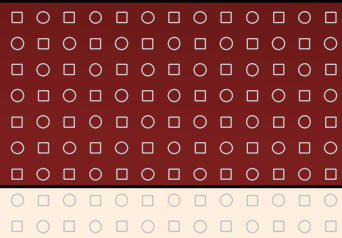
- Účtování na účtu Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení věcně navazuje na uzávěrkové práce na Účtu zisku a ztráty a na účetní operace na účtu Počáteční účet rozvahový

- Závěrkové účty:
 - Počáteční účet rozvahový

 - Konečný účet rozvahový

 - Účet zisku a ztráty

HV a ZÁVĚRKOVÉ ÚČTY

- **Hospodářský výsledek na konci účetního období účtujeme převodem z Účtu zisku a ztráty na Konečný účet rozvažný**
- **Při otevírání účetních knih se pak převede z Počátečního účtu rozvažného na Hospodářský výsledek ve schvalovacím řízení**
- **Účet nemá konečný zůstatek, protože musí být rozdělen na základě rozhodnutí valné hromady**

